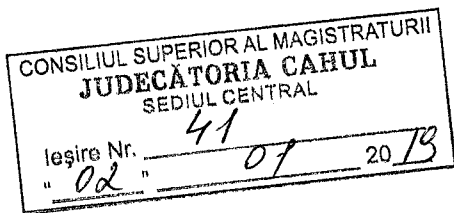

CONSILIUL SUPERIOR AL MAGISTRATURII
AL REPUBLICII MOLDOVA
JUDECĂTORIA CAHUL
SEDIUL CENTRAL

MD-3909, or. Cahul, bul. Victoriei 8
Tel. (239) 2-46-82

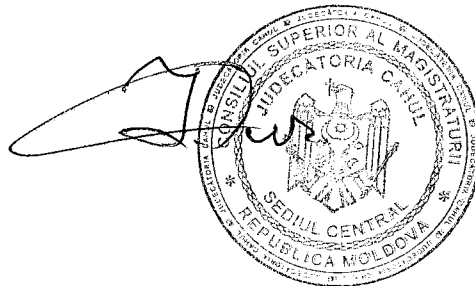
D-lui Mihai POALELUNGI
Președinte al Curții Constituționale
A Republicii Moldova

Mun. Chișinău str. A. Lăpușneanu nr. 28

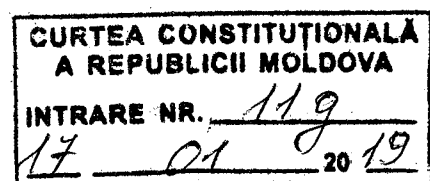
Remit în adresa Dvs. încheierea judecătorului de instrucție și în copie materialele cauzei nr. 19-5/2018 la demersul procurorului privind ridicarea provizorie a permisului de conducere față de Demeancic V., pentru examinarea excepției de neconstituționalitate.

Anexă: încheierea din 02.01.2019 pe 6 file, materialele cauzei pe 14 file.

Judecătorul de instrucție
al Judecătoriei Cahul

Leonid Turculeț

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova

SEIZARE PRIVIND EXCEȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume/Denumire **Turculeț**..... 2. Prenume **Leonid**.....

3. Funcția **Judecător, Judecătoria Cahul sediul Central**

4. Adresa **or.Cahul bul.Victoriei nr. 8**

5. Tel./fax **067139246, 0299 24682**

6. Numele și prenumele reprezentantului* .....

7. Ocupația reprezentantului .....

8. Adresa reprezentantului .....

9. Tel. .... 10. Fax .....

11. ....

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Supunerea controlului de constituționalitate a art. 182 CPP.

Redacția actuală a art. 182 CPP

(1) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport este o măsură preventivă care se aplică persoanelor pentru săvârșirea infracțiunilor în domeniul transporturilor, precum și în cazul utilizării mijlocului de transport la săvârșirea infracțiunii.

(2) În cazul unei infracțiuni pentru care se prevede pedeapsa privării de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anulării acestui drept, organul de constatare ridică permisul de conducere pînă la pronunțarea încheierii judecătorului de instrucție. În acest caz, procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală înaintează, în cel mult 3 zile, judecătorului de instrucție un demers cu privire la aplicarea măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport.

(3) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se aplică ca măsură principală sau ca măsură complementară la o altă măsură preventivă și se dispune de către judecătorul de instrucție la demersul motivat al procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală.

(4) Judecătorul de instrucție examinează, în cel mult 3 zile de la data depunerii, demersul motivat al procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală cu privire la ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport, cu emiterea unei încheieri care va conține una dintre următoarele soluții:

a) admiterea demersului și ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport;

b) respingerea demersului și restituirea permisului de conducere titularului.

(5) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se aplică de judecătorul de instrucție pe un termen ce nu poate depăși termenul maxim prevăzut de pedeapsa de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport.

(6) Termenul executării măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se include în termenul de executare a pedepsei de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport sau de anulare a acestui drept.

(7) În cel mult 3 zile de la data pronunțării încheierii, copia acesteia se înmînează procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală și persoanei în a cărei privință a fost pornit proces penal sau se remite acestora în cazul în care nu au fost prezente la ședința de judecare a cauzei penale, faptul expedierii consemnându-se în dosar.

Autorul sesizării consideră că art. 182 CPP contravine următoarelor prevederi legale inserate în Constituție:

-Art. 21 Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

-Art. 23 al. 2 din Constituție: Statul asigura fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și actele normative.

-Art. 54 alin. din Constituție În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății. Art. 124 din Constituție: Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

Atribuțiile Procuraturii sînt exercitate de procurori.

Competențele, modul de organizare și funcționare a Procuraturii se stabilesc prin lege.

Judecătorul de instrucție al Judecătoriei Cahul examinează demersul procurorului privind aplicarea măsurii de reprimare ridicarea provizorie a permisului de conducere față de Demeancic V.

Potrivit materialelor demersului urmărirea penală a fost pornită la 21 decembrie 2018, de către organul de urmărire penală al SUP Inspectoratului de Poliție Cahul, în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (3) Cod Penal, conform indicilor: refuzul, împotrivirea sau eschivarea conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical. Organul de urmărire penală a stabilit că la 21 decembrie 2018, în jurul orei 01:45 min. în municipiul Cahul, strada Șoseaua Griviței, de către colaboratorii de poliție a fost stopat automobilul de model „Nissan Xtrail” cu numărul de înmatriculare OYK 146, la volanul căruia se afla cet. Demeancic Vladimir Vladimir, a.n. 12.08.1986. Fiind suspectat de conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate de către colaboratorii poliției cet. Demeancic Vladimir i-a fost propus să fie testat cu alcooltestul de tip „Drager”, însă ultimul categoric a refuzat testarea și colectarea probelor biologice.

Prin procesul-verbal de ridicare din 21.12.18 colaboratorul de poliție ce a depistat cazul, a ridicat de la Demeancic V. permisul de conducere eliberat de Oficiul Cahul la 29.09.2006.

Întrucât este obligatorie petrecerea ședinței de judecată în termen de 3 zile din momentul depunerii demersului, Instanța a convocat părțile în ședință și a ascultat opiniile lor pe fondul cauzei.

Astfel părțile s-au expus după cum urmează:

Procurorul solicită aplicarea măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport pe numele lui Demeancic Vladimir pentru perioada urmăririi penale. Infracțiunea imputată lui Demeancic V. prevede în calitate de pedeapsă anularea dreptului de a conduce mijloace de transport. ceea ce impune aplicarea măsurii de reprimare a ridicării provizorii a permisului de conducere. Permisul de conducere este ridicat și anexat la dosar. Măsura de reprimare se impune a fi aplicată pentru a preveni comiterea unor noi infracțiuni, nu a fost încă stabilit dacă bănuitul a fost anterior judecat.

Bănuitul Demeancic Vladimir asistat de avocatul Alla Chebac a solicitat respingerea demersului, nu recunoaște fapta și nu există motive de ridicare a permisului de conducere, anterior nu a mai fost tras la răspundere pentru fapte similare, pentru moment nu lucrează, are permis de conducere pentru categoriile A și B. Nu are de gând să conducă mijloacele de transport în stare de ebrietate pentru viitor.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Autorul sesizării consideră necesar a aduce în atența Curții Constituționale două probleme ce afectează constituționalitatea art. 182 CPP.

Instanța consideră că art. 182 CPP contravine următoarelor prevederi legale inserate în Constituție:

-Art. 21 Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

-Art. 23 al. 2 din Constituție: Statul asigura fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și actele normative.

-Art. 54 alin. din Constituție În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Art. 124 din Constituție: Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

Atribuțiile Procuraturii sînt exercitate de procurori.

Competențele, modul de organizare și funcționare a Procuraturii se stabilesc prin lege.

În primul rînd, în opinia Instanței prevederile art. 182 CPP nu lasă loc de interpretare și practic admit o ingerință în independența procurorului în procesul decizional de a înainta ori nu un demers de aplicare a măsurii preventive vizate. Astfel în cazul unei infracțiuni pentru care se prevede pedeapsa privării de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anulării acestui drept, organul de constatare ridică permisul de conducere pînă la pronunțarea încheierii judecătorului de instrucție. În acest caz, procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală înaintează, în cel mult 3 zile, judecătorului de instrucție un demers cu privire la aplicarea măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport. În situația respectivă procurorul nu are altă alternativă decît sesizarea Instanței de judecată cu un demers privind aplicarea măsurii preventive în formă de ridicare provizorie a permisului de conducere. Astfel, pentru procuror lipsesc criteriile legale ce îl pot determina să depună un astfel de demers judecătorului de instrucție. Spre exemplu în cazul altor măsuri de reprimare acestea sunt definite clar (arestul – bănuiala rezonabilă despre comiterea infracțiunii, cele 4 riscuri). În consecință aceleași criterii lipsesc și pentru judecătorul de instrucție. Chiar dacă judecătorul de instrucție poate admite ori respinge demersul procurorului, legislatorul nu oferă criterii clare pentru soluția Instanței, cum este în cazul altor măsuri preventive, iar cele indicate în art. 175 al.1 și 2 CPP este complicat să fie atribuite și măsurii de reprimare a ridicării provizorii a permisului de conducere.

Ca efect al obligativității procurorului de a sesiza Instanța cu un demers privind ridicarea provizorie a permisului de conducere, este afectată prezumpția de nevinovăție de care beneficiază bănuitul, pentru acesta începîndu-se practic executarea unei pedepse, deși încă nu a fost recunoscut vinovat, aceasta reieșind inclusiv din al. 6 al art. 182 CPP.

În al doilea rînd, constituționalitatea art. 182 CPP este afectată din motivul că legiuitorul nu a stabilit termene concrete pentru aplicarea măsurii de reprimare respective.

Astfel legiuitorul distinge două situații cînd poate fi aplicată măsura de reprimare vizată și anume: cînd sunt comise infracțiuni pentru care se prevede pedeapsa: a)privării de dreptul de a conduce mijloace de transport sau b) anulării acestui drept.

Potrivit al. 5 și 6 din art. 182 CPP, ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se aplică de judecătorul de instrucție pe un termen ce nu poate depăși termenul maxim prevăzut de pedeapsa de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Termenul executării măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se include în termenul de executare a pedepsei de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport sau de anulare a acestui drept.

Potrivit art. 65/1 C.P., privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport poate fi aplicată de instanța de judecată pe un termen de la 1 la 5 ani. În consecință, soluția prevăzută de art. 182 CPP nu oferă claritate asupra termenului aplicării măsurii preventive – se referă la sancțiunea prevăzută din articolul din partea specială pentru care se efectuează urmărirea penală, ori se referă la termenul indicat în art. 65.1 C.P.

Pentru susținerea celor invocate Instanța consideră necesar considera pertinente argumentele reținute prin Hotărârea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a articolului 178 alin.(3) din Codul de procedură penală (obligația de a nu părăsi țara) nr. 19 din 03.07.2018.

Astfel lipsa unei durate maxime clare pentru care poate fi aplicată măsura preventivă de către instanța de judecată, în cadrul unui proces penal, limitează drepturile persoanei, așa cum sunt reglementate de art. 54 din Constituție.

Potrivit articolului 54 alin.(2) din Constituție, exercițiul drepturilor și al libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Instanța stabilește că art. 182 CPP instituie anumite restricții pentru drepturile și libertățile persoanei fără a stabili durata ori periodicitatea pentru care poate fi dispusă măsura preventivă. Acest fapt generează o situație de incertitudine pentru persoanele față de care s-a dispus ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport, ele neavînd posibilitatea de a-și adapta conduita și de a prevedea eventualele evoluții.

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, prevăzut de articolul 23 din Constituție, implică adoptarea de către legislator a unor reguli procedurale clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile. De asemenea, articolul 54 din Constituție cere ca restrîngerile drepturilor să fie prevăzute de lege. Legea trebuie să respecte standardul calității.

În acest sens Instanța reține în Hotărîrea citată că, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate (accesibilitatea, previzibilitatea și claritatea), norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei într-o anumită situație, persoana poate pretinde în mod justificat că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o asemenea

interpretare, norma care nu corespunde criteriilor clarității este contrară articolului 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile. Conținutul actului normativ trebuie să-i permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente sine qua non ale constituționalității unei norme.

Curtea Europeană a notat că nu este eronat, în sine, ca statul să aplice diferite măsuri preventive care limitează libertatea unui acuzat pentru a asigura desfășurarea eficientă a urmăririi penale (a se vedea *Fedorov și Fedorova v. Rusia*, 13 octombrie 2005, §41). Totuși, acesta trebuie să aibă parte de garanții. Astfel, previzibilitatea legii este în strânsă legătură cu garanțiile unui proces echitabil, care sunt concepute pentru a evita plasarea unei persoane, pentru o perioadă îndelungată, într-o stare de incertitudine referitoare la situația sa (a se vedea *Nakhmanovich v. Rusia*, 2 martie 2006, §89; *Hajibeyli v. Azerbaidjan*, 10 iulie 2008, §51).

Instanța menționează că măsura preventivă a ridicării provizorii a permisului de conducere este prevăzută de lege (articolul 182 din Codul de procedură penală), fără a fi indicată modalitatea de aplicare sub aspect temporal. Sintagma din al. 5 art. 182 CPP totuși s-ar referi doar la situația când sancțiunea prevede privare de dreptul de a conduce mijloace de transport, aceasta aplicându-se pe un termen ce nu poate depăși termenul maxim prevăzut de pedeapsa respectivă.

Prin comparație, alte măsuri de reprimare beneficiază de termene pentru care pot fi aplicate, cu posibilitatea prelungirii lor.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

Verificarea constituționalității prevederilor art.182 Cod de procedură penală prin prisma corespunderii lor cu normele din art. 21, 23, 54, 124 din Constituția Republicii Moldova, cu recunoașterea ca fiind neconstituțional a art. 182 CPP.

VI – DATE SUPLIMENTARE REFERITOARE LA OBIECTUL SESIZĂRII

(A se vedea capitolul VI din Notița Explicativă)

VII - LISTA DOCUMENTELOR

Se expediază Curții Constituționale încheierea emisă și în copie materialelele cauzei nr. 19-5/2018 I demersul procurorului privind ridicarea provizorie a permisului de conducere față de Demeancic V.

VIII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

(

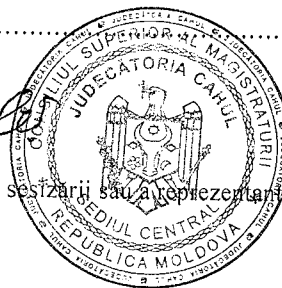
Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul mun. Cahul.....

Data 02 ianuarie 2019.....

(Semnătura autorului sesizării sau a reprezentantului)

ÎNCHEIERE

02 ianuarie 2019

mun. Cahul

Judecătoria Cahul Sediul Central
Judecător de instrucție:
cu grefier:
Traslator Trutnev Alexandru
Cu participarea:
Procurorului Irina Bahnari
Avocatului Alla Chebac
Bănuitului Demeancic Vladimir

Leonid Turculeț,
Doina Boromicenco

examinând în ședință de judecată închisă demersul procurorului privind aplicarea măsurii preventive a ridicării provizorii a permisului de conducere a mijloacelor de transport față de Demeancic Vladimir Vladimir

C O N S T A T Ă :

La data de 26.12.2018 procurorul a depus la Judecătoria Cahul Sediul Central un demers în baza art. 182 Cod de procedură penală, prin care solicită aplicarea măsurii preventive ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport în privința lui Demeancic Vladimir.

Potrivit materialelor demersului urmărirea penală a fost pornită la 21 decembrie 2018, de către organul de urmărire penală al SUP Inspectoratului de Poliție Cahul, în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (3) Cod Penal, conform indicilor: refuzul, împotrivirea sau eschivarea conducătorului mijlocului de transport de la testarea alcoolscoptică, de la examenul medical în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei sau de la recoltarea probelor biologice în cadrul acestui examen medical. Organul de urmărire penală a stabilit că la 21 decembrie 2018, în jurul orei 01:45 min. în municipiul Cahul, strada Șoseaua Griviței, de către colaboratorii de poliție a fost stopat automobilul de model „Nissan Xtrail” cu numărul de înmatriculare OYK 146, la volanul căruia se afla cet. Demeancic Vladimir Vladimir, a.n. 12.08.1986. Fiind suspectat de conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate de către colaboratorii poliției cet. Demeancic Vladimir i-a fost propus să fie testat cu alcooltestul de tip „Drager”, însă ultimul categoric a refuzat testarea și colectarea probelor biologice.

Prin procesul-verbal de ridicare din 21.12.18 colaboratorul de poliție ce a depistat cazul, a ridicat de la Demeancic V. permisul de conducere eliberat de Oficiul Cahul la 29.09.2006.

În cadrul ședinței de judecată părțile s-au expus după cum urmează:

Procurorul solicită aplicarea măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport pe numele lui Demeancic Vladimir pentru perioada urmăririi penale. Infracțiunea imputată lui Demeancic V. prevede în calitate de pedeapsă anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, ceea ce impune aplicarea măsurii de reprimare a ridicării provizorii a permisului de conducere. Permisul de conducere este ridicat și anexat la dosar. Măsura de reprimare se impune a fi aplicată pentru a preveni comiterea unor noi infracțiuni, nu a fost încă stabilit dacă bănuitul a fost anterior judecat.

Bănuitul Demeancic Vladimir asistat de avocatul Alla Chebac a solicitat respingerea demersului, nu recunoaște fapta și nu există motive de ridicare a permisului de conducere, anterior nu a mai fost tras la răspundere pentru fapte similare, pentru moment nu lucrează, are permis de conducere pentru categoriile A și B. Nu are de gând să conducă mijloacele de transport în stare de ebrietate pentru viitor.

Ascultând părțile, studiind materialele dosarului prezentate de procuror, Instanța consideră necesar a ridica din oficiu pe prezenta cauză excepția de neconstituționalitate pentru următoarele motive:

Legiuitorul a expus art. 182 CPP în următoarea redacție:

(1) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport este o măsură preventivă care se aplică persoanelor pentru săvârșirea infracțiunilor în domeniul transporturilor, precum și în cazul utilizării mijlocului de transport la săvârșirea infracțiunii.

(2) În cazul unei infracțiuni pentru care se prevede pedeapsa privării de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anulării acestui drept, organul de constatare ridică permisul de conducere pînă la pronunțarea încheierii judecătorului de instrucție. În acest caz, procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală înaintează, în cel mult 3 zile, judecătorului de instrucție un demers cu privire la aplicarea măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport.

(3) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se aplică ca măsură principală sau ca măsură complementară la o altă măsură preventivă și se dispune de către judecătorul de instrucție la demersul motivat al procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală.

(4) Judecătorul de instrucție examinează, în cel mult 3 zile de la data depunerii, demersul motivat al procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală cu privire la ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport, cu emiterea unei încheieri care va conține una dintre următoarele soluții:

a) admiterea demersului și ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport;

b) respingerea demersului și restituirea permisului de conducere titularului.

(5) Ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se aplică de judecătorul de instrucție pe un termen ce nu poate depăși termenul maxim prevăzut de pedeapsa de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport.

(6) Termenul executării măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se include în termenul de executare a pedepsei de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport sau de anulare a acestui drept.

(7) În cel mult 3 zile de la data pronunțării încheierii, copia acesteia se înmînează procurorului care conduce sau efectuează urmărirea penală și persoanei în a cărei privință a fost pornit proces penal sau se remite acestora în cazul în care nu au fost prezente la ședința de judecare a cauzei penale, faptul expedierii consemnându-se în dosar.

Instanța consideră că art. 182 CPP contravine următoarelor prevederi legale inserate în Constituție:

-Art. 21 Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

-Art. 23 al. 2 din Constituție: Statul asigură fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și actele normative.

-Art. 54 alin. din Constituție În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngerii decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Prevederile alineatului (2) nu admit restrîngerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

Restrîngerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Art. 124 din Constituție: Procuratura este o instituție publică autonomă în cadrul autorității judecătorești, ce contribuie la înfăptuirea justiției, apărarea drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale persoanei, societății și statului prin intermediul procedurilor penale și al altor proceduri prevăzute de lege.

Atribuțiile Procuraturii sînt exercitate de procurori.

Competențele, modul de organizare și funcționare a Procuraturii se stabilesc prin lege.

Cazului examinat îi sunt pertinente următoarele acte normative:

Art. 33 lit. d din Legea „Cu privire la Procuratură” nr. 3 din 25.02.2016

Independența procurorului este asigurată prin discreția decizională a procurorului în exercițiul funcției, acordată prin lege;

Articolul 51 CPP al.1 și 3: Procurorul este persoana care, în limitele competenței sale, exercită sau, după caz, conduce în numele statului urmărirea penală, reprezintă învinuirea în instanță, exercită sau, după caz, conduce și alte atribuții prevăzute de prezentul cod.

La exercitarea atribuțiilor sale în procesul penal, procurorul este independent și se supune numai legii.

Articolul 52 al.1 pn. 12, 16 CPP - în cadrul urmăririi penale, procurorul, în limita competenței sale materiale și teritoriale:

- decide aplicarea măsurii preventive, modificarea și revocarea ei în limitele prevăzute de prezentul cod;

- adresează în instanța de judecată demersuri pentru obținerea autorizării arestării și prelungirii acesteia, liberării provizorii a persoanei reținute sau arestate, reținerii, cercetării, predării, percheziționării sau ridicării trimerilor poștale, interceptării comunicărilor, suspendării provizorii a învinuitului din funcție, urmăririi fizice și prin mijloace electronice a persoanei, exhumării cadavrului, controlului video și audio al încăperii, instalării în încăperea mijloacelor tehnice de înregistrare audio și video, controlării comunicărilor cu caracter informativ adresate bănuitului, internării persoanei în instituție medicală pentru efectuarea expertizei judiciare și a altor acțiuni pentru care se cere autorizarea judecătorului de instrucție;

Articolul 176. Temeiurile pentru aplicarea măsurilor preventive

(1) Măsurile preventive pot fi aplicate de către procuror, din oficiu ori la propunerea organului de urmărire penală, sau, după caz, de către instanța de judecată numai în cazurile în care există suficiente temeiuri rezonabile, susținute prin probe, de a presupune că bănuitul, învinuitul, inculpatul ar putea să se ascundă de organul de urmărire penală sau de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă sau să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvârșească alte infracțiuni ori că punerea în libertate a acestuia va cauza dezordine publică. De asemenea, ele pot fi aplicate de către instanță pentru asigurarea executării sentinței.

(2) Arestarea preventivă și măsurile alternative de arestare se aplică numai persoanei care este învinuită, inculpată de săvârșirea unei infracțiuni pentru care legea prevede pedeapsa cu închisoare pe un termen mai mare de 3 ani și doar în condițiile prevăzute de prezentul cod.

(3) La soluționarea chestiunii privind necesitatea aplicării măsurii preventive respective, procurorul și instanța de judecată vor aprecia și vor motiva, în mod obligatoriu, dacă măsura preventivă este proporțională cu circumstanțele individuale ale cauzei penale, inclusiv luând în considerare:

- 1) caracterul rezonabil al bănuielii, gravitatea și gradul prejudiciabil al faptei incriminate, apreciate în fiecare caz individual, însă fără a se pronunța asupra vinovăției;
- 2) personalitatea și caracterizarea bănuitului, învinuitului, inculpatului, inclusiv la momentul de comitere a faptelor incriminate;
- 3) vârsta și starea sănătății sale;
- 4) ocupația sa;
- 5) situația familială și prezența persoanelor întreținute;
- 6) starea sa materială, veniturile, posesia bunurilor imobile sau a altor proprietăți;
- 7) deținerea unui loc permanent de trai, deținerea unui loc permanent ori temporar de muncă;
- 8) alte circumstanțe esențiale prezentate de bănuit, învinuit, inculpat sau de către procuror, organul de urmărire penală.

(4) În cazul în care lipsesc temeiuri pentru aplicarea unei măsuri preventive față de bănuit, învinuit, inculpat, de la acesta se obține obligația în scris de a se prezenta la citarea organului de urmărire penală sau a instanței și de a le informa despre schimbarea domiciliului.

Articolul 302. Măsurile procesuale de constrângere aplicate cu autorizarea judecătorului de instrucție

(1) Cu autorizarea judecătorului de instrucție pot fi aplicate măsuri procesuale de constrângere, și anume:

- 1) amânarea înștiințării rudelor despre reținerea persoanei pînă la 12 ore;
- 2) aplicarea amenzii judiciare;
- 3) punerea bunurilor sub sechestru; precum și
- 4) alte măsuri prevăzute de prezentul cod.

Articolul 6 CEDO, orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege,

care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Instanța reține că art. 182 CPP este reglementat în redacția Legii nr.138 din 19.07.2018, în vigoare din 14.12.2018. Potrivit notei informative emise de autorul inițiativei legislative, actul normativ respectiv a fost adoptat în scopul responsabilizării participanților la trafic, în vederea conformării la prevederile normelor de siguranță rutieră, în vederea neadmiterii derogării de la normele stabilite, manifestate inclusiv prin conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate.

Conform Hotărîrii Curții Constituționale nr. 1 din 22.01.2008 privind controlul constituționalității art.2 alin.(1) și alin.(4) din Codul de procedură penală, organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod, încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrîngere.

Astfel, Instanța consideră necesar a aduce în atența Curții Constituționale două probleme ce afectează constituționalitatea art. 182 CPP.

În primul rînd, în opinia Instanței prevederile art. 182 CPP nu lasă loc de interpretare și practic admit o ingerință în independența procurorului în procesul decizional de a înainta ori nu un demers de aplicare a măsurii preventive vizate. Astfel în cazul unei infracțiuni pentru care se prevede pedeapsa privării de dreptul de a conduce mijloace de transport sau anulării acestui drept, organul de constatare ridică permisul de conducere pînă la pronunțarea încheierii judecătorului de instrucție. În acest caz, procurorul care conduce sau efectuează urmărirea penală înaintează, în cel mult 3 zile, judecătorului de instrucție un demers cu privire la aplicarea măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport. În situația respectivă procurorul nu are altă alternativă decît sesizarea Instanței de judecată cu un demers privind aplicarea măsurii preventive în formă de ridicare provizorie a permisului de conducere. Astfel, pentru procuror lipsesc criteriile legale ce îl pot determina să depună un astfel de demers judecătorului de instrucție. Spre exemplu în cazul altor măsuri de reprimare acestea sunt definite clar (arestul – bănuiala rezonabilă despre comiterea infracțiunii, cele 4 riscuri). În consecință aceleași criterii lipsesc și pentru judecătorul de instrucție. Chiar dacă judecătorul de instrucție poate admite ori respinge demersul procurorului, legislatorul nu oferă criterii clare pentru soluția Instanței, cum este în cazul altor măsuri preventive, iar cele indicate în art. 175 al.1 și 2 CPP este complicat să fie atribuite și măsurii de reprimare a ridicării provizorii a permisului de conducere.

Ca efect al obligativității procurorului de a sesiza Instanța cu un demers privind ridicarea provizorie a permisului de conducere, este afectată prezumpția de nevinovăție de care beneficiază bănuitul, pentru acesta începîndu-se practic executarea unei pedepse, deși încă nu a fost recunoscut vinovat, aceasta reieșind inclusiv din al. 6 al art. 182 CPP.

În al doilea rînd, constituționalitatea art. 182 CPP este afectată din motivul că legiuitorul nu a stabilit termene concrete pentru aplicarea măsurii de reprimare respective.

Astfel legiuitorul distinge două situații cînd poate fi aplicată măsura de reprimare vizată și anume: cînd sunt comise infracțiuni pentru care se prevede pedeapsa: a)privării de dreptul de a conduce mijloace de transport sau b) anulării acestui drept.

Potrivit al. 5 și 6 din art. 182 CPP, ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se aplică de judecătorul de instrucție pe un termen ce nu poate depăși termenul maxim prevăzut de pedeapsa de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport.

Termenul executării măsurii preventive de ridicare provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport se include în termenul de executare a pedepsei de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport sau de anulare a acestui drept.

Potrivit art. 65/1 C.P., privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport poate fi aplicată de instanța de judecată pe un termen de la 1 la 5 ani. În consecință, soluția prevăzută de art. 182 CPP nu oferă claritate asupra termenului aplicării măsurii preventive – se referă la sancțiunea prevăzută din articolul din partea specială pentru care se efectuează urmărirea penală, ori se referă la termenul indicat în art. 65.1 C.P.

5

Pentru susținerea celor invocate Instanța consideră necesar considera pertinente argumentele reținute prin Hotărârea Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a articolului 178 alin.(3) din Codul de procedură penală (obligația de a nu părăsi țara) nr. 19 din 03.07.2018.

Astfel lipsa unei durate maxime clare pentru care poate fi aplicată măsura preventivă de către instanța de judecată, în cadrul unui proces penal, limitează drepturile persoanei, așa cum sunt reglementate de art. 54 din Constituție.

Potrivit articolului 54 alin.(2) din Constituție, exercițiul drepturilor și al libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

Instanța stabilește că art. 182 CPP instituie anumite restricții pentru drepturile și libertățile persoanei fără a stabili durata ori periodicitatea pentru care poate fi dispusă măsura preventivă. Acest fapt generează o situație de incertitudine pentru persoanele față de care s-a dispus ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport, ele neavând posibilitatea de a-și adapta conduita și de a prevedea eventualele evoluții.

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle, prevăzut de articolul 23 din Constituție, implică adoptarea de către legislator a unor reguli procedurale clare, în care să se prescrie cu precizie condițiile și termenele în care justițiabilii își pot exercita drepturile. De asemenea, articolul 54 din Constituție cere ca restrângerile drepturilor să fie prevăzute de lege. Legea trebuie să respecte standardul calității.

În acest sens Instanța reține în Hotărârea citată că, pentru a corespunde celor trei criterii de calitate (accesibilitatea, previzibilitatea și claritatea), norma de drept trebuie să fie formulată cu suficientă precizie, astfel încât să permită persoanei să decidă asupra conduitei sale și să prevadă, în mod rezonabil, în funcție de circumstanțele cauzei, consecințele acestei conduite. În caz contrar, cu toate că legea conține o normă de drept care aparent descrie conduita persoanei într-o anumită situație, persoana poate pretinde în mod justificat că nu-și cunoaște drepturile și obligațiile. Într-o asemenea interpretare, norma care nu corespunde criteriilor clarității este contrară articolului 23 din Constituție, care statuează obligația statului de a garanta fiecărui om dreptul de a-și cunoaște drepturile. Conținutul actului normativ trebuie să-i permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, claritatea și previzibilitatea fiind elemente sine qua non ale constituționalității unei norme.

Curtea Europeană a notat că nu este eronat, în sine, ca statul să aplice diferite măsuri preventive care limitează libertatea unui acuzat pentru a asigura desfășurarea eficientă a urmăririi penale (a se vedea Fedorov și Fedorova v. Rusia, 13 octombrie 2005, §41). Totuși, acesta trebuie să aibă parte de garanții. Astfel, previzibilitatea legii este în strânsă legătură cu garanțiile unui proces echitabil, care sunt concepute pentru a evita plasarea unei persoane, pentru o perioadă îndelungată, într-o stare de incertitudine referitoare la situația sa (a se vedea Nakhmanovich v. Rusia, 2 martie 2006, §89; Hajibeyli v. Azerbaidjan, 10 iulie 2008, §51).

Instanța menționează că măsura preventivă a ridicării provizorii a permisului de conducere este prevăzută de lege (articolul 182 din Codul de procedură penală), fără a fi indicată modalitatea de aplicare sub aspect temporal. Sintagma din al. 5 art. 182 CPP totuși s-ar referi doar la situația când sancțiunea prevede privare de dreptul de a conduce mijloace de transport, aceasta aplicându-se pe un termen ce nu poate depăși termenul maxim prevăzut de pedeapsa respectivă.

Prin comparație, alte măsuri de reprimare beneficiază de termene pentru care pot fi aplicate, cu posibilitatea prelungirii lor.

Instanța denotă că prevederile invocate ca fiind neconstituționale, în mod cert urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei aflate pe rol, constituind normele procedurale cu incidență în speță și se includ în prevederile art. 135 al.1 din Constituție.

În partea ce ține de existența unei hotărâri anterioare a Curții Constituționale, având ca obiect prevederile art. 182 CPP, instanța de judecată remarcă faptul că acestea nu au mai fost supuse controlului de constituționalitate.

Prin urmare, instanța de judecată ajunge la concluzia că sunt întrunite toate condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate cu sesizarea Curții Constituționale în vederea controlului constituționalității prevederilor art.182 CPP.

Totodată sesizarea Curții Constituționale în vederea controlului constituționalității prevederilor art.182 CPP implică prin prisma prevederilor art.7 alin.(3) din Codul de procedură penală și a prevederilor Hotărîrii nr.2 din 09 februarie 2016 adoptată de Curtea Constituțională, suspendarea judecării cauzei la demersul procurorului privind ridicarea provizorie a permisului de conducere față de Demeancic V.

Reieșind din cele menționate, instanța de judecată, în conformitate cu prevederile art.7 alin.(3) din Codul de procedură penală și prevederilor Hotărîrii Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016,

DISPUNE:

A ridica din oficiu excepția de neconstituționalitate pe cauza la demersul procurorului privind ridicarea provizorie a permisului de conducere față de Demeancic V.

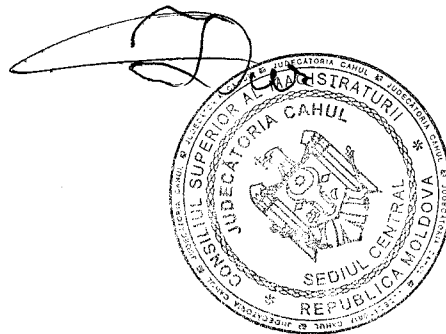
A sesiza Curtea Constituțională privind controlul constituționalității prevederilor art.182 Cod de procedură penală prin prisma corespunderii lor cu normele din art. 21, 23, .54, 124 din Constituția Republicii Moldova.

Se suspendă examinarea cauzei la demersul procurorului privind ridicarea provizorie a permisului de conducere față de Demeancic V.

Se expediază Curții Constituționale încheierea emisă și în copie materialele cauzei nr. 19-5/2018 la demersul procurorului privind ridicarea provizorie a permisului de conducere față de Demeancic V., pentru examinarea admisibilității excepției de neconstituționalitate.

Încheierea este definitivă.

Președintele ședinței
Judecător de instrucție

Leonid Turculeț